Pozornosť, vigilita :)

Činnosť psychiky (duševnej činnosti) zameraná a sústredená na určité „predmety“.

Ide o jeden zo stavov (ako únava, pohotovosť a pripravenosť na činnosť, motivácia, city) podmieňujúcich celkovú výkonnosť človeka. Priamo vplýva na pociťovanie, vnímanie, myslenie a ďalšie psychické procesy. Môže ju vyvolať nevšednosť, zaujímavosť javov, bolesť, vlastné spomienky ale aj zámerné úsilie poznania predmetov. Inými slovami: kým niektoré podnety upútajú pozornosť samovoľne/bez osobitého zámeru, iným podnetom venuje objekt pozornosť len pri značnom vypätí vôle. Podľa toho sa delí pozornosť na neúmyselnú a úmyselnú.

Vlastnosti pozornosti sú: rozsah, stálosť, intenzita, prenášania a rozdeľovanie.

Psychická činnosť sa uskutočňuje v bdelom stave, t.j. vtedy, keď sme si niečoho vedomí. Tento stav sa nazýva **vigilita**. Vigilita dosahuje rozličné úrovne od jednoduchého vnímania, napr. po zobudení, cez rozličné stavy vedomia až k pozornosti. Pozornosť tvorí najvyšší stupeň vigility, ktorá je charakteristická tým, že umožňuje najlepší, najširší príjem informácií. Tak utvára základný predpoklad pre akékoľvek efektívne poznávanie.

Pozornosť je taký stav bdelosti, v ktorom sa vedomie zameria a sústredí na niektoré objekty odrazu, kým iné sa prehliadajú. Pozornosť je prejavom vysokej organizovanosti psychiky pri spracovaní informácií o vonkajšom svete a pri kontrole vlastného myslenia a konania. B. Chalupa (1981) hovorí, že pozornosť je proces a súčasne tiež psychický stav, zahrňuje aj schopnosti a zručnosti, má vzťah k organizácii celej osobnosti. Pri pozornosti teda ide o zložito organizovanú systémovú funkciu.

Pri celkovej charakteristike pozornosti sa v súčasnosti najčastejšie používajú pojmy ako zameranosť, sústredenosť, selektivita, koncentrácia, dominancia a pod. Tieto pojmy sa spájajú s určitými teoretickými predstavami o organizácii pozornosti pri výberovom spracovaní podnetov a pri kontrole vlastného konania a myslenia. Ide o dynamické štruktúry, ktoré sa stále pretvárajú v závislosti od vonkajších a vnútorných podmienok[1].

Zdroje

Použitá, citovaná a odporúčaná literatúra:

[1] Viliam Kubáni, Všeobecná psychológia, vysokoškolské učebné texty, Prešovská univerzita v Prešove/ Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešov 2010, ISBN 978-80-555-0172-7, str. 94.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania